

**CALITATEA FORMĂRII PROFESIONALE A ASISTENȚILOR SOCIALI
ÎN UNIVERSITATEA DE STAT ALECU RUSSO DIN BĂLȚI
ÎN VIZIUNEA ABSOLVENȚILOR**

Gheorghe NEAGU

Un rol important în soluționarea problemelor sociale cu care se confruntă Republica Moldova îl joacă asistenții sociali. Conștientizarea acestei realități presupune adoptarea unor măsuri sistemice vizând îmbunătățirea procesului de formare profesională a specialiștilor în acest domeniu. Or, rolul cadrelor didactice angajate în formarea profesională în domeniul Asistenței Sociale, conform Cadrului național al calificărilor, este de **a pregăti specialiști performanți, care vor fi competitivi pe piața muncii din țară și de peste hotarele ei**²⁹⁵. Printre direcțiile importante orientate spre soluționare acestui deziderat se numără și luarea în considerare a opiniei beneficiarilor, atât a studenților, cât și a angajatorilor și absolvenților angajați în câmpul muncii în scopul perfecționării proiectării actului didactic.

După cum remarcă specialiștii în domeniu²⁹⁶, asistența socială este un fenomen complex ce se manifestă în mai multe ipostaze: ca gen de activitate socială, ca sistem educațional de formare a specialiștilor, ca sistem instituțional-administrativ, ca știință etc.

În articolul de față ne propunem să realizăm una din primele încercări de măsurare a calității formării profesionale a asistenților sociali în Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți (în continuare, USARB) prin prisma percepției absolvenților-angajați în câmpul muncii în vederea argumentării unor soluții menite să eficientizeze acest proces.

Remarcăm faptul că noțiunea de calitate este concepută atât din perspectiva internă a sistemului de formare profesională din USARB, cât și din perspectiva exigențelor pieței muncii. Datele empirice au fost acumulate prin intermediul unei investigații efectuate de către subsemnatul acestor rânduri în aprilie-mai 2016 (în unele cazuri, cu ajutorul studenților, în cadrul unității de curs *Sociologia educației*). Per ansamblu, au fost intervievați 60 de absolvenți ai USARB, specialitatea *Asistență socială*, angajați în câmpul muncii în domeniul de formare profesională.

Pentru a sesiza gradul de reprezentativitate al datelor culese, relevăm faptul că datele au fost colectate în următoarele unități teritorial-administrative ale Republicii Moldova: mun. Bălți, r. Sângerei, r. Edineț, r. Briceni, r. Florești, r. Glodeni, r. Fălești, r. Drochia, r. Râșcani, r. Soroca, r. Ocnița (în principiu, reprezentativitatea este asigurată la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord).

În procesul studiului am încercat să evaluăm calitatea formării profesionale a asistenților sociali la USARB în comparație cu specialiștii din acest domeniu instruiți în alte centre universitare din țară. Rezultatele obținute sunt încurajatoare pentru managerii procesului educațional din USARB. Astfel, dimensiunea comparativă, la nivel național, a calității pregătirii specialiștilor în domeniul asistenței sociale se prezintă, după cum urmează:

Calitatea pregătirii specialiștilor (în domeniul asistenței sociale) în comparație cu absolvenții ai altor instituții de învățământ:

<i>Varianta de răspuns</i>	<i>Ponderea (în %)</i>
Insuficient, complet neadecvat, cu un impact negativ	0%
Slab, puțin acceptabil	0%
Nivel mediu, admisibil	16,16%
Bun, satisfăcător, un impact pozitiv	53,33%
Excelent, un impact pozitiv puternic	30%

²⁹⁵ http://www.edu.gov.md/sites/default/files/cnc_22_31_32_33_34_38_42_44_55_85.pdf

²⁹⁶ Bulgaru, Maria. Specificul asistenței sociale ca știință, în *Studia Universitatis. Seria Științe sociale*, revistă științifică a Universității de Stat din Moldova, 2011, nr. 3, p. 5.

Așadar, 83,33% din absolvenții angajați în câmpul muncii în domeniu au apreciat calitatea pregătirii specialiștilor la USARB cu calificativele *bun* și *excelent*. Sinceritatea acestei evaluări este confirmată de răspunsurile la alt item (Cum apreciați în general activitatea și calitatea prestațiilor Universității?): calificativele *bun* și *excelent* au întrunit 79,30%.

Nu întâmplător la întrebarea *În ce măsură ați fost pregătit/ă pentru inserția pe piața muncii?*, 72,21% au indicat *în mare măsură* și *în foarte mare măsură* (este adevărat că ceilalți, 27,77%, au ales varianta de răspuns *nici în mare, nici în mică măsură*).

De rând cu acești itemi generali (dar foarte importanți), chestionarul a operaționalizat conceptul de *calitate*, pentru a identifica, pe lângă punctele forte, și unele curențe în procesul de formare profesională a asistenților sociali. Evidențiem, în primul rând, un grad relativ înalt al insatisfacției în ceea ce privește abilitățile practice, capacitatea de a soluționa probleme:

Abilitățile practice, capacitatea de a soluționa probleme ce țin de profilul specializării:

<i>Varianta de răspuns</i>	<i>Ponderea (în %)</i>
Insuficient, complet neadecvat, cu un impact negativ	3,33%
Slab, puțin acceptabil	10%
Nivel mediu, admisibil	46,66%
Bun, satisfăcător, un impact pozitiv	30,0%
Excelent, un impact pozitiv puternic	10,0%

După cum rezultă din datele invocate, ponderea respondenților care au optat pentru variantele de răspuns *bun* și *excelent* este de doar 40, de două ori mai puțin decât în cazul itemilor invocați mai sus. Sinceritatea răspunsurilor la această dimensiune a procesului de instruire profesională este confirmată de răspunsurile la întrebarea de control *În ce măsură conținutul planurilor de învățământ și a programelor analitice la disciplinele de specialitate au corespuns așteptărilor Dvs?* (44,44% din respondenți s-au pronunțat pentru varianta de răspuns *nici în mare, nici în mică măsură*, indice ce coincide cu ponderea celor care au apreciat drept *nivel mediu, admisibil* (46,66%) formarea abilităților practice, capacitatea de a soluționa problemele ce țin de profilul specialității).

Indicii invocați trebuie corobați cu indicii privind evaluarea gradului de actualizare a instruirii profesionale.

Gradul de actualizare a instruirii profesionale a absolvenților, corespunderea cerințelor pieței muncii și priorităților europene:

<i>Varianta de răspuns</i>	<i>Ponderea (în %)</i>
Insuficient, complet neadecvat, cu un impact negativ	3,33%
Slab, puțin acceptabil	13,13%
Nivel mediu, admisibil	26,66%
Bun, satisfăcător, un impact pozitiv	36,66%
Excelent, un impact pozitiv puternic	20,0%

Cumularea primelor trei variante de răspuns conduce la indicele 43,12%, ceea ce coincide cu evaluările anterioare și confirmă respectarea exigențelor metodologice în procesul proiectării și realizării investigației noastre.

În contextul identificării punctelor vulnerabile elucidate, nu este deloc întâmplător faptul că 77,77% din respondenți s-au pronunțat pentru implicarea *în mare măsură* și *în foarte mare măsură* a angajatorilor relevanți, asociațiilor profesionale și studenților absolvenți în procesul de elaborare a conținutului planurilor de învățământ și a programelor analitice/curriculumurilor unităților de curs de specialitate.

Pentru a îmbunătăți calitatea procesului de formare profesională a asistenților sociali absolvenții angajați în domeniu listează acțiunile ce trebuie întreprinse de managerii din USARB în felul următor (respondenții au ales până la trei variante de răspuns):

1. Consolidarea legăturii dintre teorie și practică-61,11%;
2. Atragerea mai pe larg a practicienilor în procesul de formare profesională în sistemul universitar-61,11%;
3. Instituirea unui dialog sistematic cu studenții absolvenți, asociațiile profesionale și angajatorii reprezentativi pentru ajustarea ofertei de studii la cerințele pieței muncii-44,44%;
4. Depășirea fenomenelor indezirabile în relația profesor-student -38,88%;
5. Educarea continuă a partenerilor (în special, a angajatorilor și recrutorilor) pentru a le explica noile tipuri de calificări promovate prin ciclurile de studii Bologna, pentru a prezenta realele competențe cognitive și funcțional-acționale ale absolvenților de licență cu cei care absolvă un program de master-33,33%;
6. Definirea listei de competențe și abilități pe care angajatorii le așteaptă să le găsească la nivelul unui absolvent-potențial viitor angajat-22,22%;
7. Sporirea rolului angajatorilor în elaborarea și implementarea planurilor de învățământ -16,16%;
8. Implementarea reală și eficientă a unui mecanism intern de monitorizare operativă continuă a asigurării calității educației -11,11%.

După cum este de observat, specialiștii-absolvenți ai USARB insistă asupra consolidării legăturii dintre teorie și practică, inclusiv prin atragerea mai pe larg a practicienilor în procesul de formare profesională în sistemul universitar și instituirea unui dialog sistematic cu studenții absolvenți, asociațiile profesionale și angajatorii reprezentativi pentru ajustarea ofertei de studii la cerințele pieței muncii. Această percepție nu este generată doar de procesul educațional din cadrul USARB. Spre deosebire de alte științe, în asistența socială mai mult decât în alte domenii teoria trebuie să se afle într-un permanent contact cu practica. În ceea ce privește practica asistenței sociale, aceasta are un caracter complex, elastic, solicitând adesea metode nestandardizate de soluționare a problemelor. În consecință, teoria asistenței sociale este adesea depășită de flexibilitatea practicii, iar aceasta din urmă este domeniul principal de achiziționare a experienței de lucru în domeniul asistenței sociale, de manifestare a unicității ei prin aplicarea cunoștințelor²⁹⁷. Insistența asupra rolului practicii în formarea specialiștilor nu trebuie înțeleasă în sensul diminuării rolului cunoștințelor teoretice. Or, negarea importanței teoriei conduce la dezvoltarea unei practici de calitate joasă și lipsită de onestitate. Activitatea în asistență socială solicită rigoarea cercetătorului-practician, care poate să gândească și să facă, care poate îmbina reușit teoria cu practica²⁹⁸. Așadar, investigația realizată de permite să conchidem că, per ansamblu, calitatea formării profesionale a asistenților sociali în USARB este relativ înaltă, inclusiv în comparație cu specialiștii instruiți în alte centre universitare din țară.

În același timp, este imperios necesar să se îmbunătățească procesul formării abilităților practice, capacitatea de a soluționa problemele ce țin de profilul specialității prin intermediul centrării mai adecvate a procesului de instruire pe exigențele pieței muncii. În acest scop este necesară atragerea mai pe larg a practicienilor în procesul educațional, participării mai intense a angajatorilor în procesul de proiectare a actului didactic.

Referințe:

1. Cadrul național al calificărilor: Învățământul Superior/Univ. de Stat din Moldova. – Chișinău: S.n., 2015 (Tipogr. Bons Offices. – 493 p.
2. Bulgaru, Maria. Specificul asistenței sociale ca știință. În: Studia Universitatis. Seria Științe sociale. Revistă științifică a Universității de Stat din Moldova, 2011, nr. 3, p. 5-12.

²⁹⁷ Bulgaru, Maria. Op. cit., p.11.

²⁹⁸ Ibidem.